

УДК: 539.1.078;005.591.3;338.43;342

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Микола САХАЦЬКИЙ

аспірант

Науковий керівник: Ганна ДІДУР

канд. екон. наук, доцент кафедри

менеджменту

Одеський державний аграрний університети (Україна)

Актуальність виявлення особливостей управління розвитком аграрного підприємництва спричинюється необхідністю виокремити досліджуване явище серед низки інших ринкових явищ та процесів ринкової економіки. Такий підхід дозволяє представити дослідницький об'єкт в якості тісно пов'язаних та взаємозалежних між собою елементів реальної дійсності, цілісна єдність яких породжує властивості даного явища та ідентифікує його як економічну категорію. В основі формування особливостей знаходяться специфічні риси та відмінності, що містять процеси як управління, так і аграрної виробничо-господарської діяльності та підприємництва.

Мета проведеного дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці методичних й науково-прикладних рекомендацій щодо управління розвитком аграрного підприємництва.

Дослідження показують, що до числа основних особливостей управління розвитком аграрного підприємництва слід віднести:

1. Багатогранність управлінського процесу через складність його суб'єкта як соціально-економічної системи.
2. Різноманітність управління розвитком аграрного підприємництва, що витікає з неоднорідності управлінського об'єкта.
3. Єдність принципів управління розвитком аграрного підприємництва.

4. Відмінність управлінського процесу в аграрному підприємстві в період інституціональної трансформації як цілісного економіко-соціально-екологічного явища.

Так, багатогранність управлінського процесу ґрунтується на складності суб'єкта управління як соціально-економічної системи, що наділяється певними компетенціями та владними повноваженнями. Їх формат дозволяє надавати вказівки та рішення, що є обов'язковими для виконання відповідними об'єктами. Проявляється багатогранність суб'єкта управління через наявні в ньому інститути та здійснювані функції. Складність управлінських інститутів полягає як в їх кількісній чисельності, так і вагомості кожного інституту, кожний з яких формує свою власну управлінську підсистему. Адже до числа основних із них належать управлінські цілі, закономірності, принципи, функції, структури, кадри, методи та інструменти, стилі, технології прийняття рішень тощо.

Різноманітність управління розвитком аграрного підприємства витікає з неоднорідності управлінського об'єкта. Адже, потребуючи певних управлінських заходів впливу для досягнення поставлених цілей, цей об'єкт має складові різної природи – неживої і живої, матеріальної і духовної, економічної, соціальної, екологічної. Тому в управлінні аграрним підприємством як певним об'єктом необхідно враховувати його цілісність і, водночас, специфіку кожної його складової.

Єдність принципів управління розвитком аграрного підприємства, система яких забезпечує відповідність науковим засадам, правовим та інституціональним нормам, моральним устоям та внутрішнім переконанням людини. Принцип в даному випадку трактується як особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось. Правило, покладене в основу діяльності якої-небудь організації, товариства і т. ін. [1, с. 941]. До певної міри також підходить наведене тут же трактування принципу, як переконання, норма, правило, яким керується хто-небудь у житті, поведінці. Відтак, в управлінні розвитком аграрного

підприємництва в якості правил і норм мають використовуватися єдині принципи, що відповідають за ефективне функціонування досліджуваного економіко-соціально-екологічного явища.

Систему принципів управління розвитком аграрного підприємництва формують 2 ієрархічні рівні. Перший рівень складають універсальні принципи, що будучи загальнонауковими, виступають методологічною основою дослідження предметних принципів. До числа останніх належать правові, управлінські та підприємницькі.

В основі формування особливостей управління розвитком аграрного підприємництва в умовах інституціональних трансформацій знаходяться специфічні риси та відмінності, що містять процеси як управління, так і аграрної виробничо-господарської діяльності, підприємництва та інституціональної трансформації. Їх взаємозв'язок та взаємодія формує цілісну єдність, що породжує якісно нове економіко-соціально-екологічне явище. До числа основних особливостей управління розвитком аграрного підприємництва належать: багатогранність управлінського процесу через складність його суб'єкта як соціально-економічної системи; різноплановість управління розвитком аграрного підприємництва, що витікає з неоднорідності управлінського об'єкта; єдність принципів управління розвитком аграрного підприємництва як цілісного економіко-соціально-екологічного явища.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1428 с.